

Doktori (PhD) értekezés tézisei
TANÁROK ÉS ISKOLÁIK

**A tanári munkavégzés és a tanári munkával
való elégedettség vizsgálata romániai
pedagógusok körében**

Zoller Katalin

Témavezető: Dr. Bacskai Katinka

DEBRECENI EGYETEM
Humán Tudományok Doktori Iskola
Debrecen, 2019

1. Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A tanári munkavégzés egy olyan kiterjesztett pedagógusi szerepvállaláson alapszik, mely folyamatosan alakul, illetve amelynek folyamatosan alakulnia kellene a társadalmi, gazdasági, oktatáspolitikai, oktatástechnológiai változásokhoz. Ennek alapján is az oktatásban érdekelték egyre szélesebb köre vár el többet és többet a tanároktól és az oktatási intézményektől. A pedagóguskutatásokban ugyancsak megjelenik e területre jellemző sokszínűség és összetettség. A pedagógusok, a pedagógusi munkavégzés, az oktatási intézmények eredményessége és hatékonysága minden aktor – tanuló, szülő, fenntartó, más érdekelt fél, oktatásirányítás – számára kiemelten fontos, az oktatáspolitikai pedig lényeges beavatkozási felületként is számon tartja.

Az értekezésünk e kiterjesztett szerepvállalás alapján értelmezett pedagógusi munkavégzésről szól.

A pedagógusok munkavégzésének minősége az elmúlt években a kutatások és az oktatási rendszerek szakpolitikai érdeklődésének homlokterébe kerültek. Ezek a kutatások azt hangsúlyozzák, hogy a tanulók eredményességét a szocio-ökonomiai helyzet után leginkább a tanári munka minősége határozza meg. Ugyanakkor kutatások sora hangsúlyozza, hogy a pedagógusok munkavégzése, munkahelyi körülményei jelentősen befolyásolják a munkával való elégedettségüket, így közvetve az eredményességüket is. Fontos tehát, hogy eredményes, munkájukkal elégedett pedagógusok tanítsanak az iskolákban.

A pedagógusokra irányuló figyelem látványos eleme, hogy a tanulói teljesítményeket mérő nemzetközi kutatások mellett létrejött olyan rendszeresen ismétlődő nemzetközi kutatás, amely a tanárok munkakörülményeivel, az iskolához való viszonyulásukkal, a tanítási és tanulási környezet jellemzőivel, valamint az intézmény vezetésének sajátosságaival foglalkozik.

Jelen dolgozattal a pedagóguskutatások ezen vonulatához kapcsolódunk, nemzetközi mérés tanári adatait dolgozzuk fel a pedagógusi munkavégzés kérdésének minél árnyaltabb megközelítése érdekében. Bár kiemelten a Romániára szelektált adatokkal foglalkozunk, az értekezés a teljes nemzetközi mérés eredményeiről is képet nyújt, hiszen a vizsgált országokban szinte minden olyan probléma felszínre kerül, amely a pedagógus társadalomban problémát okoz napjainkban.

A kutatás célja tehát a pedagógusok munkavégzésével kapcsolatos nemzetközi és romániai viszonyok empirikus megismerése, amely lehetőséget kínál a tanári munka világának jobb megértéséhez, illetve támpontot adhat a pedagógusok munkavégzésével kapcsolatos egyéb kutatások megtervezéséhez és kivitelezéséhez.

Az országválasztást az életvitelszerű ottlét indokolja. A romániai magyar nyelvű neveléstudományi kutatásokat többnyire a kisebbségi oktatáskutatási irányvonalak szervezik, mint az oktatáshoz való jog, a nyelvhasználat joga, két- vagy

többynyelvűség, regionális identitás, esélyegyenlőtlenség, nyelvi-kulturális identitás, nemzeti-etnikai identitás, multikulturalizmus vagy az interkulturális nevelés. Több romániai magyar kutató hangsúlyozza, hogy a kisebbségi oktatás, mint a többségi oktatási rendszer alrendszere/részrendszere, rendelkezik bizonyos sajátosságokkal, azonban formálisan a román oktatási rendszer szabályozásai érvényesek rá. Tehát a magyar kisebbségi oktatás sajátos problémái csak a romániai oktatás egészének az összefüggésrendszerében érthetők és orvosolhatók.

Az értekezés újszerűsége abban rejlik, hogy a vizsgálat kiterjed az alsó középfokon (ISCED 2) oktató összes romániai pedagógusra, tehát a magyar és a román iskolákban tanító tanárookra is.

A témaválasztás során nagy kihívást láttunk abban, hogy megvizsgáljuk e reformfolyamatokkal és intézkedésekkel szétszabdalt, illetve átlagon aluli eredményeket felmutató oktatási kontextusban magukat a pedagógusokat, munkavégzésüket, munkával való elégedettségüket. A romániai tanárok

munkavégzési körülményeinek jobb megértését helyeztük előtérbe tehát a jelen kutatásunkban. Elképzelhetőnek tartjuk, hogy a kutatás eredményei alapján a szakpolitikai döntéshozatal számára kijelölhetővé válnak olyan beavatkozási területek, amelyek a pedagógusi professzionalizáció kérdésében is előremutatóak lennének. Ugyanakkor számítunk arra, hogy kutatásaink a pedagógusok figyelmét is megragadják, illetve az intézményes nevelés és oktatás, szűkebben a közoktatásban érdekeltek munkáját is segítik.

2. Az alkalmazott módszerek

A vizsgálat során keresztábrákat, klaszteranalíziseket, lineáris és logisztikus regressziós elemzéseket végeztünk. A keresztábrás vizsgálatok során az *adjusted residuals*-okat tekintettük a mérvado mutatonak. Azt néztük meg, hogy egy cellában a véletlenszerű eloszláshoz képest milyen értéket találunk.

Az adatbázis lehetővé teszi az iskolai szintű vizsgálatot is, mely elemzések lényegesen hozzá

tudtak járulni a romániai alsó középfokon oktató tanárok munkavégzésének árnyaltabb bemutatásához. Elemzéseink során többször bebizonyosodott, hogy az iskolai telephelyhez kötött adatok magyarázó ereje nagyobb, mint az egyéni tanári jellemzőké. Az iskolai szintű elemzésekkor első lépésben a tanári szintű adatokat aggregáltuk. Minden iskolai telephelyhez hozzárendeltük az adott intézményben tanító tanárok válaszait, majd az így létrehozott változót három egyenlő részre osztottuk, így kifejezve, hogy az adott iskola tanárai átlagon alul, átlagosan vagy átlagon felüli arányban rendelkeznek tanítási gyakorlatukra, munkavégzésükre érvényes jellemzőkkel.

Az empirikus kutatás alapját a 2013-as TALIS adatbázisainak másodelemzése jelentette. Az OECD vizsgálatai körébe tartozó TALIS nemzetközi tanárkutatás az első olyan adatforrás, mely standardizált kérdőíves vizsgálat alapján tárja fel a tanárok munkájának körülményeit, az iskolához való viszonyukat, a tanítási és tanulási környezet jellemzőit, valamint az intézmény vezetésének

sajátosságait. A tanárkutatót eddig három alkalommal végezték el, 2008-ban, 2013-ban és 2018-ban. Az első TALIS kutatás eredményei 2009-ben kerültek be a kutatási adatokat értelmező elemzések körébe. Ekkor 23 ország – köztük Magyarország is – részt vett a kutatásban. Az empirikus vizsgálatunk alapját képező második TALIS kutatás adatfelvételére 2013-ban került sor, melyben 34 ország – köztük Románia – vett részt. A kutatás mintája kötelező módon minden országban reprezentálta az ISCED 2 (alsó középfokú 5-8 osztályok) szinten tanító pedagógusokat és intézményeiket.

A romániai adatokat 197 intézményben dolgozó tanár és intézményvezető megkérdezése alapján begyűjtött kérdőív szolgáltatta. Az intézmények közül 91 rurális, 105 pedig városi település. A megkérdezett tanárok száma 3286, mely az ISCED 2 szinten (5–8 évfolyamon) tanító 68.810 pedagógust reprezentálja. Az adatbázis iskolai és egyéni (pedagógus és intézményvezető) szintű

adatokat tartalmaz, melyekkel a disszertációban egyaránt foglalkoztunk.

Az elemzés nagy előnye, hogy megbízható és reprezentatív mintavételen alapszik. A nemzetközi összehasonlítás lehetősége szintén egy előny, mely azt is lehetővé teszi, hogy a nemzeti rendszerek kutatói saját oktatási rendszerüket ezek alapján megvizsgálják.

3. Az eredmények tézisszerű felsorolása

A kutatás során arra szerettünk volna választ kapni, hogy a nemzetközi tanárvizsgálat alapján milyen jellemzői vannak a romániai alsó középfokon tanító tanároknak, milyenek a romániai tanárok és iskoláik, illetve mi jellemzi és hogyan vélekednek a pedagógusi munkavégzés különböző aspektusairól. Ennek megfelelően vizsgáltuk a tanárok egyéni jellemzőit, képzettségét, a szervezet jellemzőit, illetve a pedagógusok munkavégzését, ahogy azt a saját intézményeikben érzékelik. A témának megfelelően a fő kutatási kérdésünket további kutatási kérdéscsoportokra bontottuk fel:

1. A TALIS 2013 kutatás alapján, milyen jellemzői vannak a romániai tanároknak? A nemzetközi összehasonlító elemzés adatainak felhasználása alapján, melyek azok az országok, amelyek a vizsgált, tanári munkavégzésre utaló mutatók szerint leginkább hasonlítanak a romániai tendenciákra? A hasonló mintázatok mögött milyen lehetséges magyarázatok húzódnak meg?
2. A Romániára szelektált adatok elemzése alapján, milyen egyéni és iskolai jellemzők mentén tárhatók fel különbségek a tanárok munkavégzésében? A Romániára szelektált adatok elemzése alapján, beszélhetünk-e iskolai hatásról? Milyen egyéni és iskolai jellemzők mentén különböznek/különbözhetnek az iskolák? Milyen tényezők vannak leginkább hatással arra, hogy a pedagógusok elégedettek munkavégzésükkel, énhatékonyságuk magas,

illetve iskolájuk légkörét pozitívan ítélik meg?

3. Milyen tanári csoportok különíthetők el a munkahelyi elégedettség szempontjából, ezeknek milyen jellemzői vannak? Milyen személyes tényezők határozzák meg a pedagógusi munkavégzéssel való elégedettséget? Milyen munkahelyi jellemzők határozzák meg a pedagógusi munkavégzéssel való elégedettséget?
4. Milyen tényezőkkel van összefüggésben az, hogy a tanárok szempontjából releváns, munkával, körülményekkel, munkahelyi környezettel kapcsolatos elégedettség terén átlagosnál jobbnak vagy az átlagosnál rosszabbnak ítélik meg az iskolájukat?

Az empirikus vizsgálatunkat a fent leírt kérdések mentén végeztük. A kutatást az empirikus társadalomtudományi hagyományoknak megfelelően a szakirodalomban már előrejelzett eredmények alapján hipotézisek segítségével konkretizáltuk.

A kutatás első hipotézise szerint a Romániában és a Romániához hasonló módon megnyilvánuló tanári beállítódások mögött kiolvasható a poszt-szocialista értelmezési keret, mely nem vesztette érvényét, hanem párhuzamosan létezik az oktatásban is megtapasztalható globalizációs folyamatokkal. Feltételezzük, hogy Románia más posztszovjet állam adataihoz hasonló eredményeket fog produkálni az összehasonlító elemzések nyomán.

Ezt a feltételezést véve alapul összehasonlító elemzéseink alapján érzékeljük, hogy a szocialista blokk országainak tanárai sok esetben azonos módon vélekednek a tanári munkavégzéssel kapcsolatos területekről. Általában Szerbia, Bulgária, Szlovákia, Horvátország oktatási rendszereiben dolgozó tanárok jellemzői közelítenek leginkább a romániai értékekhez.

Leíró szinten nyújtottunk tehát betekintést a pedagógusi lét problémavilágába, illetve vizsgáltuk meg a Romániára szelektált adatokat, valamint azt, hogy melyek azok az országok, amelyek a vizsgált

mutatók alapján a leginkább megközelítik a romániai tendenciákat. Bár ebben a fejezetben a kelet-közép-európai és ezen belül a romániai adatokat kezeltük kiemelten, de ezzel összefüggésben az olvasó képet kaphatott a teljes TALIS 2013-as mérés eredményeiről is, hiszen a vizsgált országokban szinte minden olyan probléma felszínre került, amely a pedagógus társadalomban problémát okoz napjainkban. Az összehasonlítások folytán pedig számos ország/oktatási rendszer eredményei kerültek bemutatásra.

A második hipotéziscsoport arra vonatkozott, hogy a tanári munkavégzést sokkal inkább befolyásolják az attitűdök, mint a kemény változók, illetve arra, hogy az egyéni szinthez képest az iskolára jellemző mutatóknak erősebb a hatása a tanárok munkavégzésére. Megállapítottuk, hogy az egyes egyénekhez köthető tényezők közül a pedagógusok munkával való elégedettségét és énhatékonyságát leginkább a szakmai továbbfejlődés és a pályán eltöltött összidő befolyásolja. Azok az iskolák, amelyek támogatják tanáraikat abban, hogy

szakmailag fejlődjenek, szakmai jellegű kérdéseiket megbeszélhessék, az elégedettség talán legfontosabb forrását teremtik meg számukra. Ugyanakkor a lineáris regressziós vizsgálat eredményei azt jelzik, hogy a pályán eltöltött összidő is befolyásolja a munkahelyi elégedettséget. A módszertani kultúra dimenzióba sorolt változók közül a tanári munka hatékonysága, a fegyelmezett légkör és a tanár-diák kapcsolatok értékei jeleztek elégedettséget, énhatékonyságot befolyásoló hatást. A klíma-dimenziók közül a kapcsolatok pozitív hatásainak jelentőségére világítanak rá az eredmények. A tanárok közötti együttműködés alacsony regressziós esélyhányadosa a mi kutatásunkban nem jelzett befolyásoló hatást a munkahelyi elégedettségre, azonban a tanár-diák kapcsolatok és az iskola életében érdekelt felek részvétele valódi erőforrás lehet a pedagógusok számára. Kijelenthetjük tehát, ahhoz, hogy a tanítási-tanulási folyamatokban hatékony és munkájukkal elégedett pedagógusok dolgozzanak, nem az egyes pedagógusok szakmai kompetenciáinak a fejlettségén múlik csak, hanem

azon is, ahogyan a kapcsolati erőforrásokat használják az iskolában. Kutatásunk eredményének tekintjük ezeknek az összefüggéseknek a megállapítását a romániai gimnáziumi tanárok vonatkozásában.

Az elemzések során vizsgáltuk az iskolák közötti különbségeket a tanári munkavégzés több jellemzője alapján. Két eredmény kiemelését véljük fontosnak, melyek közül az egyik a tanári munkavégzés háttérváltozóinak a vizsgálata során, míg a másik a pedagógiai kultúra módszertani sajátosságainak a vizsgálata alapján került előtérbe. Eredményeink azt mutatják, hogy a férfi és nő tanárok tantestületi aránya szerint különbségek vannak az iskolákban a gyerekekkel és az oktató-nevelő tevékenységekkel kapcsolatos tanári attitűdökben, az iskolai munkavégzéssel kapcsolatos jellemzőkben. Ugyanakkor elemzéseink során azt tapasztaltuk, hogy az iskolára aggregált adatok nagyobb magyarázó erővel bírtak, mint az egyéni tanári jellemzők. A pedagógiai kultúra vonatkozásában azonban nem tudtunk különbséget

tenni az iskolák között. Minden olyan iskolában, ahol az átlagnál nagyobb arányban jellemzi a tanárok tanítási-tanulási folyamatát a konstruktivista szemlélet, az osztálytermi gyakorlati megvalósítások terén minden megoldás átlagon felüli arányban jelenik meg, úgy a tanulóközpontú, mint a tanárközpontú megoldások, tehát az osztálytermi folyamatokról rendelkezésünkre álló adatok alapján ez a megkülönböztetés egyértelműen nem igazolható.

Harmadik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a munkahelyi elégedettség alapján tanári klasztereket tudunk létrehozni és ezen klaszterek közötti különbségekhez leginkább a háttérváltozók, a képzettségi jellemzők, a módszertani kultúra és az iskola klímája járulnak hozzá. Három klasztert különítettünk el a teljes pedagógusminta alapján: jobb híján tanárok, árral sodródók és boldogak, pozitívak. Az egyéni változók közül a hatékony szakmai továbbfejlődés alapján tudtunk különbséget feltárni a tanári csoportok között. Egyértelmű kapcsolat van tehát a munkahelyi elégedettség és a hatékony szakmai továbbfejlődési szándék között.

Számunkra fontos eredmény, ugyanis meg tudjuk ragadni a pedagógusok azon csoportját, akik elégedettek a munkahelyükkel, amihez az is hozzájárul, hogy kifejezetten szeretnek tanulni, a hatékony szakmai továbbfejlődés belső igény számukra és szakmai elégedettségüknek a mutatója. A módszertani kultúra alapján is különbségek mutatkoztak a tanári csoportokban. A munkájukkal legnagyobb mértékben elégedett tanárok csoportja inkább konstruktivista beállítódású és tanítási, módszertani kultúrája inkább tanulóközpontú. A kialakított tanárcsoportok közötti különbség az iskolán belüli tanár-tanár kapcsolatokban is megmutatkozik. A pozitív, elégedett tanárookra átlagon felüli arányban jellemző a kollégák közötti jó együttműködés, a szakmai ismeretek és tartalmak megosztása. Eredményeink megerősítették feltételezésünket a tanári csoportok közötti különbségeket illetően.

További klaszterek kialakításával is próbálkoztunk. Sikerült tanári csoportokat elkülöníteni a módszertani kultúra alapján.

Eredményeink a klaszterképződés alapján arra utalnak, hogy a tanári átlagéletkort meghaladó tanárok csoportjára jellemző a módszertani kultúra átértékelése, a tanárközpontú, ismeretalapú tanítási gyakorlat megváltoztatása. A klaszterek alakulása nemek szerint is eltéréseket mutat. A pedagógiai kultúraváltásra leginkább a női tanárok fogékonyak, a tanulóközpontúsággal és tevékenységközpontú tanítási gyakorlattal jellemezhető csoport tanárai között szignifikánsan több a nő. Ugyanakkor a módszertani kultúrájukat modern pedagógiai elvek mentén megújító tanárok csoportjára inkább jellemző a kollégákkal való jó együttműködés, a jó kapcsolatok kialakítása a tanulókkal és az iskolán kívüli érdekelt felekkel.

Negyedik hipotézisünk a jó tanári munkahelyekkel, a jó iskolák ismérveivel van kapcsolatban. Azt feltételezzük, hogy a magas elégedettségi szintű iskolák tanárai tapasztaltabbak, inkább konstruktivista beállítódásuak, inkább ápolnak jó (külső és belső) kapcsolatokat és inkább együttműködők. Eredményeink alapján annak az

esélyét, hogy jobb munkahelynek ítélik meg iskolájukat a tanárok növeli a pályán eltöltött évek száma, az, ha kevesebb a fegyelmezési probléma az iskolában, ha jók a kapcsolatok a tanárok és diákok között, törődnek a szülők az iskolával és az iskola vezetője bevonja a döntéshozatalba a tanárokat.

További eredményünk, hogy a kistélepüléseken működő iskolák esetében nagyobb az esélye annak, hogy a pályán eltöltött idő, az iskolai légkört jellemző kölcsönös tisztelet, a megosztott vezetési gyakorlat növelje a tanárok munkahelyi elégedettségét. A városokban, nagyvárosokban működő iskolák tanárainak munkahelyi és munkával való elégedettségére nagyobb eséllyel van hatása a fegyelmezett tanulási környezetnek.

A többségében állami finanszírozású iskolákban nagyobb annak az esélye, hogy a tanár-diák kapcsolatok, a kölcsönös tisztelettel jellemzhető klíma hozzájáruljon a tanárok munkahelyi elégedettségéhez, míg ez az esélyhányados-érték a

többségében nem állami finanszírozású iskolák esetében nem szignifikáns.

Azokban az iskolákban, ahol több a hátrányos helyzetű tanuló, kiugrik a fegyelmezés szükségességének esélyhányadosa. Tehát a tanárok munkahelyi elégedettségét nagyobb eséllyel növeli a fegyelmezett légkör azokban az iskolákban, ahol a hátrányos helyzetű tanulók aránya 30% fölötti, mint ott, ahol a hátrányos helyzet alacsonyabb százalékban jelent problémát.

Mindent összevetve, a magasabb elégedettségi szintű iskolák tanárai tapasztaltabbak, inkább ápolnak jó kapcsolatokat és dolgoznak olyan iskolába, ahol a megosztott vezetési stílus domináns. A teljes minta eredményeihez képest árnyaltabb képet kaptunk a jó és kevésbé jó iskolák ismérveiről, ha azokat településtípus, finanszírozási típus vagy tanulói összetétel alapján osztottuk meg. A kistelepüléseken dolgozó tanárok elégedettségének esélyét nagyobb valószínűséggel növeli az iskolában uralkodó jó légkör, míg a városi iskolákban a tanárok

munkahelyi elégedettségének esélyét inkább kontrolálja a fegyelmezett légkör.

Összefoglalóan elmondható, hogy az egyéni változók és a pedagógiai kultúra elemei egyaránt szoros kapcsolatot mutatnak a tanári munkával való elégedettséggel. Az alsó középfokú oktatásban dolgozó romániai pedagógusok elégedettségét és énhatékonyságát leginkább a szakmai továbbfejlődés, a fegyelmezett légkör, a tanár-diák kapcsolatok és az érdekelt felekkel való kapcsolatok határozzák meg. Több dimenzióban vizsgáltuk e változóknak a hatását – egyéni jellemzők, a módszertani kultúra jellemzői, az iskolai klíma jellemzői –, azonban a kutatás alapján látható, hogy annyira élesen ezek a dimenziók nem különülnek el. A pedagógusok szakmai fejlődését az egyéni változók közé soroltuk, bár ez nem teljes mértékben nevezhető egyéni jellemzőnek. A tantestületek, a közösség érdeke és ügye is a szakmai továbbfejlődés segítése. Ebben az értelemben a pedagógiai kultúra,

az intézményi szint magyarázó ereje erősebb a pedagógusok munkával való elégedettségére.

Előtérbe kerültek tehát az iskolák, a tantestületek. Kutatásunkban is figyeltünk erre és végeztünk olyan vizsgálatokat, amelyek az iskolai hatások megragadására irányultak. Ennek fényében kijelenthetjük, hogy vannak iskolai hatások, ezeket mi a tanári egyéni háttérváltozók alapján tudtuk azonosítani. A pedagógiai kultúra jellemzői szerint azonban az iskolákban nem láttunk különbségeket.

Állást tudunk foglalni azonban abban, hogy milyen tényezőkkel van összefüggésben, hogy a tanárok hogyan ítélik meg iskolájukat. Itt a pedagógiai kultúra olyan elemei döntőek mint a fegyelmezett légkör, a társas kapcsolatok pozitív hatásai, vagy az iskola igazgatójának vezetési stílusa.

Tapasztaltuk a magas munkahelyi elégedettség és a *jó gyakorlatok* összefüggéseit: az elégedett tanárookra átlagon felüli arányban jellemzőek a tanítási-tanulási folyamatok

hatékonyak és eredményesnek tartott gyakorlati megvalósításai.

Nyilvántartási szám: DEENK/362/2019.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Zoller Katalin
Neptun kód: ABQIQX
Doktori Iskola: Humán Tudományok Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10048270

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (7)

- Zoller, K.:** Az oktatáskutatás eredményeinek egy lehetséges értelmezési kerete Romániában.
In: Kompetencia és tudástranszfer az oktatásban : A VII. tudományos ülésszak előadásai 2016. Szerk.: Barabási Tünde, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 121-127. 2016, (ISSN 2247-5907)
- Zoller, K.:** A tanárok és iskolák - Az intézményi és tanári jellemzők szakmai továbbképzéssel való összefüggései.
In: Pálya - modell : Igények és lehetőségek a pedagógus-továbbképzés változó rendszerében. Szerk.: Pusztai Gabriella és Morvai Laura, Partium Kvk. ; Budapest : Personal Problems Solution : Új Mandátum Kvk., Nagyvárad, 108-128, 2015. ISBN: 9789631234008
- Zoller, K.:** A pedagógus-továbbképzések minőségbiztosítása a romániai folyamatos szakmai fejlődési rendszerben.
In: Határon innen és határon túl: A magyar nyelvű óvodapedagógus- és tanítóképzés időszéri kérdései. Szerk.: Stark Gabriella, Baranyai Tünde, Szabó-Thalmeiner Noémi, Végh Balázs Béla, Státus Kiadó, Csíkszereda, 97-106, 2014. ISBN: 9786066610360
- Zoller, K.:** A sikeres tanári munkavégzés jellemzői.
In: Kompetencia- és tudástranszfer az oktatásban V.. Szerk.: Dósa Zoltán, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 165-172, 2014, (ISSN 2247-5907)
- Zoller, K.:** Pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésének megjelenítése a román oktatáspolitikában.
In: Képzők és képzettek : Pillanatfelvételek a 21. század tanárképzéséről és tanáraitól. Szerk.: Németh Nóra Veronika, Belvedere Meridionale, Szeged, 79-97, 2014. ISBN: 9786155372155
- Zoller, K.:** Tanterv- és tankönyvelemzés a fogalmi váltásra alapozott tanulás lehetőségének szempontjából.
In: Sztereotípiák, választások, túlélési stratégiák kisebbségi léhelyzetekben. Szerk.: Szothák Szilvia, Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégium, Budapest, 74-88, 2013, (Határhelyzetek,ISSN 2064-3918 ; 5.) ISBN: 9789638742346

7. Birta, S. N., **Zoller, K.**: Az optimális tanulási környezet jellegzetessége.
In: Gyakorlatközelben 2. Az iskolaelőkészítés fortélyai. Szerk.: Szabó-Thalmeiner Noémi,
Ábel Kiadó, Kolozsvár, 69-77, 2012. ISBN: 9789731141510

Idegen nyelvű, hazai könyvrészletek (2)

8. Stark, G. M., **Zoller, K.**: Initial and continuous teacher education system: National report -
Romania.
In: Teacher Education Case Studies in Comparative Perspective. Ed.: Gabriella Pusztai,
Ágnes Engler, Center for Higher Education Research and Development, Debrecen, 47-66,
2014. ISBN: 9789634737056
9. **Zoller, K.**, Petras, Y.: Teachers as Learners - Concepts of Teacher Professional Development.
In: Current Research in the Field of Disciplinary Didactics / szerk Gabriella Pusztai, Zoltán
Tóth, Ildikó Csépes, Hungarian Educational Research Association, Budapest, 128-141, 2012,
(Hungarian Educational Research Journal : Special Issues 2.) ISBN: 9789630850636

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

10. **Zoller, K.**: Tanuló szakmai közösségek.
Intell. háló.... 2016, 11-17, 2016. ISSN: 2416-2728.

Magyar nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (3)

11. **Zoller, K.**: A folyamatos szakmai fejlődés pedagógusok általi megítélése és ezirányú
elkötelezettsége.
PedActa. 4 (2), 13-22, 2014. EISSN: 2248-3527.
12. **Zoller, K.**: A romániai továbbképzési rendszer jelene.
PedActa. 3 (2), 13-26, 2013. ISSN: 2248-3527.
13. **Zoller, K.**: A tanulási környezet az alkalmazott oktatáskutatásban.
PedActa. 1 (1-2), 53-64, 2011. EISSN: 2248-3527.

Idegen nyelvű tudományos közlemények külföldi folyóiratban (1)

14. **Zoller, K.**: Teachers' perception of professional development.
PedActa. 5 (2), 15-21, 2015. ISSN: 2248-3527.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (1)

15. **Zoller, K.**: Pedagógusok folyamatos szakmai fejlődése: Nemzetközi tendenciák, hazai
vonatkozások.
In: Tudás és tanulás : Neveléstudományi Konferencia. Szerk.: Fóris-Ferenczi Rita, Ozsváth
Judit, Marchis Iuliana, Doceo Egyesület, Kolozsvár, 374-382, 2013. ISBN: 9789730147360

További közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

16. Bardocz, O., **Zoller, K.**: Integrációra alapozott tanulás és fogalomszervezés: A tantárgyi határok feloldása és a fogalomelsajátítás, illetve -szervezés kapcsolata.
Gyermeknevelés. 5 (3), 46-57, 2017. EISSN: 2063-9945.

Egyéb folyóiratközlemények (1)

17. **Zoller, K.**: Comparative Research on Teacher Education.
PedActa. 4 (1), 85-86, 2014. ISSN: 2248-3527.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2019.10.29.

